Eteläpohjalaiset pk-yritykset kansainvälistymään pienin sysäyksin – MBA opinnäytetyön tuloksia

29.4.2021

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa voi suorittaa työelämälähtöisen MBA-tutkinnon, jossa keskitytään kansainväliseen liiketoimintaan. Tutkintonimikkeenä on tradenomi (ylempi AMK), Master of Business Administration (MBA). Tutkinto tuottaa saman kelpoisuuden kuin yliopistoissa ja muissa tiedekorkeakouluissa suoritettu ylempi korkeakoulututkinto. Tutkintoon kuuluu oleellisena osana opinnäytetyö, jossa hyödynnetään omaa asiantuntemusta. Juuri valmistunut Eevastiina Hyvösen opinnäytetyö ”The (wicked) problem of SME internationalisation in South Ostrobothnia” tutkii pienten ja keskisuurten eteläpohjalaisyritysten ulkomaille suuntautuvan liiketoiminnan vähäisyyteen liittyviä tekijöitä. ”*Hyvösen opinnäytetyö on erinomainen laadultaan ja se tuottaa tieteellisesti laadukasta uutta tietoa sekä konkreettisia toimenpide-ehdotuksia eteläpohjalaisten yritysten kansainvälistymisen edistämiseen*”, kuvaa opinnäytetyötä ohjannut yliopettaja Sanna Joensuu-Salo. Seuraavassa esitellään opinnäytetyön tuloksia tiivistetysti.

Opinnäytetyössä pyrittiin ymmärtämään kansainvälistymistä pk-yrittäjien näkökulmasta muotoiluajattelua ja laadullisia menetelmiä käyttäen, jotta toimintaympäristöä voitaisiin haasteista tietoisena pyrkiä kehittämään pienin sysäyksin toivottuun suuntaan. Taustatutkimuksen ja asiantuntijahaastatteluiden pohjalta muodostui kuva kansainvälistymisestä kokonaisuutena, sen esteistä sekä siitä, mikä motivoi pk-yrittäjiä suuntaamaan ulkomaisille markkinoille. Haastatteluihin osallistui sekä eteläpohjalaisia pk-yrittäjiä (5 kpl) että julkisen ja yksityisen puolen toimijoita, jotka eri puolilla maakuntaa neuvoivat yrittäjiä kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyvissä kysymyksissä (12 kpl).

Alkuperäinen työ on löydettävissä Theseuksesta englanniksi otsikolla *The (wicked) problem of SME internationalisation in South Ostrobothnia*.

Mistä aikaa liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamiseen ja kehittämistyöhön?

Yrittäjiä avustavien tahojen mukaan ulkomaisille markkinoille olisi syytä mennä hyvin valmistautuneena. Pk-yrittäjiä ulkomaille vetivät kasvuhalu, tuottoisat liiketoimintamahdollisuudet ja tunnettuuden kasvattaminen. Yksinomaan Suomessa toimiminen ei markkinan pienen koon johdosta ollut osalle yrityksistä edes mahdollista. Yrittäjien työmäärä ja ajanpuute kuitenkin rajoittivat suunnittelua, kehittämistä ja kansainvälistymisessä tarvittavan tiedon ynnä muiden resurssien etsimistä. Samoin liiketoimintamahdollisuuksia saattaa näin jäädä tunnistamatta ja hyödyntämättä.

Haastateltujen mukaan apua yrityksiä tukevilta tahoilta oli saatavilla tarvittaessa. Etenkin TE-keskusten ja

elinkeinotoimien yrityspalvelut saivat kehuja helpon lähestyttävyyden johdosta; kasvotusten puhuminen, rento yhteydenpito, käytännön neuvot ja kannustus olivat yrittäjille tärkeitä. Yrityspalveluiden ja asiakaskeskeisyyden kehittämiseen löytyi eri tahoilta niin motivaatiota kuin ideoitakin. Hyödyllisiksi katsottiin esimerkiksi palveluiden tehostettu yhteensovittaminen, asiakaspolun selkeyttäminen ja entistäkin käytännönläheisempi apu osaamisen kehittämisessä.

Jatkuva kehittäminen yrityksen muuntautumiskyvyn moottorina

Kansainvälistymisprosessin keskeisiä osatekijöitä sekä niiden vaikutuksia yritystoimintaan pyrittiin analyysivaiheessa mallintamaan kirjallisuuteen nojaten. Eri tekijöiden tulkittiin vaikuttavan joko tilaisuuteen havahtumiseen, yrityksen toimintamahdollisuuksiin, toimenpiteiden aloittamista ja jatkamista koskevaan motivaatioon tai toiminnan edistymisnopeuteen. Toiminnan tulokset taas vaikuttaisivat ajan mittaan em. tekijöihin. Elleivät kansainvälistymistoimenpiteet konkreettisesti maksaneet vaivaa, ne saivat jäädä. Etenkin matkan alkupuolelta täytyisi siis löytyä tarpeeksi ”pikavoittoja”, jotta yrittäjän motivaatio pitkäjänteiseen kehittämiseen pysyisi yllä.

Toisaalta toimintaympäristön jatkuvasti muuttuessa dynaamisten, yrityksen muuntautumis- ja uudistumiskykyä ylläpitävien kyvykkyyksien kehittämisen esitettiin analyysin pohjalta olevan keskeisessä roolissa – ei vain yrityksen kasvulle ja kansainvälistymiselle, vaan myös yritysten selviämiselle kovassa kilpailutilanteessa. Ilman jatkuvaa ympäristön havainnointia ja kehittämistä yrityksen kilpailuetu jäisi usein väliaikaiseksi haastajien kiriessä etumatkaa kiinni.

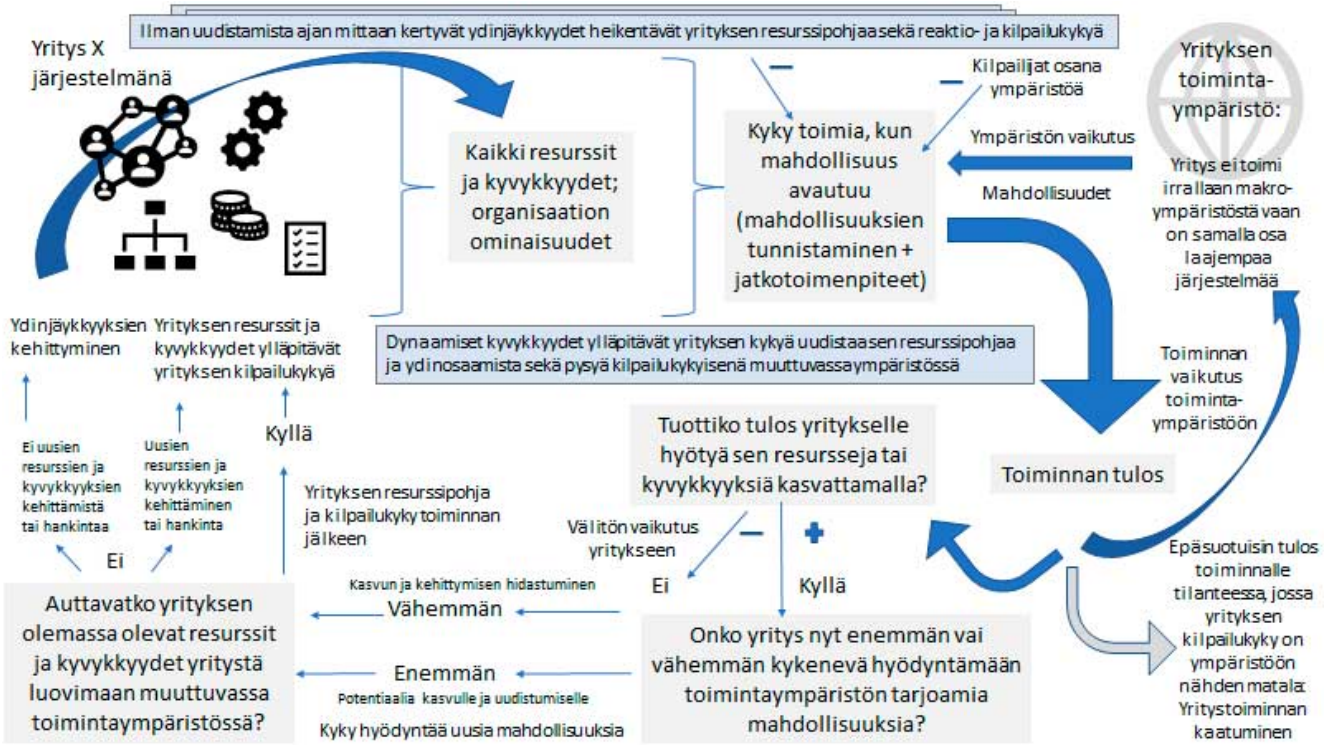

Kuva 1. Eilisen kilpailuetu, huomisen ydinjäykkyys? Kehittäminen ja ketteryys voivat pitää pk-yritykset pinnalla

maailmanmarkkinoiden myllerryksessä.

Kansainvälistymisvalmiuksia kerryttämään

Toiminta-, kasvu- ja kansainvälistymisvalmiudet vaikuttaisivat olevan osittain päällekkäisiä ja niiden vaikutukset myöskin kerrostuvat. Esteiden purkamisen ja yritysten tukemisen kannalta etenkin yritysten tiedonsaannin sujuvoittaminen vaikutti lupaavalta kehityskohteelta. Pienetkin yrittäjien aikaa säästävät muutokset käytännöissä ja viestinnässä voivat helpottaa tiedonkulkua ja kehittämistä. Pidemmällä aikavälillä myönteisiä kerrannaisvaikutuksia voi kohdistua näiden lisäksi kasvu- ja kansainvälistymishalukkuuteen sekä esimerkiksi roolimallien syntymiseen alueella.

Johtopäätökset eivät ole yleistettävissä tutkimusasetelmasta, tutkittujen yritysten piirteistä sekä pienestä otoskoosta johtuen. Suuntaa antavinakin havainnot olivat silti linjassa yritysten kasvua yleistasolla käsitelleen tutkimuksen kanssa: mm. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa on jo aiemmin tunnistettu kasvun edellytyksiä ja pullonkauloja paikallisen yritysekosysteemin puitteissa. Havaintojen pohjalta myös kansainvälistymistä empivien ja kasvuhaluttomien yrittäjien näkemysten tarkempaa kartoittamista suositeltiin, jotta tukitoimilla päästään varmasti vaikuttamaan pienyritysten kipukohtiin.

Eevastiina Hyvönen
Opiskelija, Master of Business Administration
International Business Management
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Sanna Joensuu-Salo
Yliopettaja
Seinäjoen ammattikorkeakoulu